

Онищук Руслана, ст. IV курсу факультету журналістики; науковий керівник – к.соц.ком., доцент Золяк В. В. (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)

ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

***Анотація.** В роботі досліджено проблематику, види і способи ведення інформаційної війни, а також заходи щодо захисту суспільства від її негативного впливу. Обґрунтовано твердження про те, що проблема інформаційної війни є досить складною, оскільки за рахунком це четверта світова війна, яка ведеться багатьма країнами по всьому світу. Визначено, що основну роль в інформаційно-психологічній війні відіграють засоби масової інформації, які мають найбільший вплив на свідомість аудиторії.*

***Ключові слова:** війна, інформація, захист, ЗМІ, вплив.*

***Аннотация.** В работе исследована проблематика, виды и способы ведения информационной войны, а также меры по защите общества от ее негативного влияния. Обоснованно утверждение о том, что проблема информационной войны является достаточно сложной, поскольку это четвертая по счету мировая война, которая ведется многими странами по всему миру. Определено, что основную роль в информационно-психологической войне играют средства массовой информации, которые оказывают наибольшее влияние на сознание аудитории.*

***Ключевые слова:** война, информация, защита, СМИ, влияние.*

***Abstract.** In this work the issues, types and methods of information warfare, measures to protect society from its negative effects are investigated. It is substantiated that the issue of information warfare is very complicated because it is the fourth world war being waged by many countries around the world. It was determined that the main role in information-psychological warfare play media that have the greatest impact on the minds of the audience.*

***Keywords:** war, information, security, media influence.*

Актуальність цієї роботи полягає в тому, що нині ведення інформаційної війни є поширеним засобом формування необхідної для державної політики суспільної думки громадськості. А тому важливо знати, дослідити види і способи ведення інформаційної війни, а також заходи щодо захисту суспільства від її негативного впливу.

Мета нашої статті полягає в розкритті засад та методів ведення інформаційної війни.

Дослідженням цієї теми займалися такі відомі науковці: М. Дорош, А. Лук'янов, О. Март'янов, С. Мізернюк, А. Парубій.

З початком стрімкого розвитку інформаційних технологій, а також засобів масової комунікації, потреба у веденні повномасштабних воєн відпала. Колись, щоб здобути владу, захоплювали банки, телеграф, а сьогодні – інформаційний простір. Адже, як відомо – хто володіє інформацією, той володіє світом. В середині ХХ століття завдяки інформаційним технологіям, а також створенню ядерної зброї, що позбавила сенсу усі воєнні конфлікти, безперервна боротьба цивілізацій і культур повністю змінила свій характер. Нині – це інформаційна війна не лише за право панування в світовому інформаційному просторі, а й за економічну та політичну перевагу на міжнародній арені.

Визначну роль в інформаційній війні відіграє сама інформація. Вона є і засобом впливу, і об'єктом маніпуляції, і зброєю, на яку покладаються важливі завдання. Нині вплив різноманітних ЗМІ на суспільство є величезним. В житті кожної людини присутні телебачення, радіо, преса і особливо Інтернет, адже саме звідси вона отримує усю інформацію. Тож, інформаційні війни спрямовані на захоплення, володіння, продукування як власної, так і чужої інформації. Інформаційна війна – це складна система, в якій невинно відбувається вплив на свідомість суспільства держави-суперника. Масштаби цієї війни можуть різнитися: від боротьби між двома державами, до протистояння між країнами всього світу, – однак, мета завжди залишається одна – панування над іншими [1].

Сучасні можливості Інтернету, космічних сил передачі інформації, різноманітної техніки, поєднуючись із публіцистикою та масовою періодикою дають можливість ефективно впливати на свідомість і психіку великої кількості людей. Інформація та пропаганда настільки тісно пов'язані, що нині мають можливість впливати на виникнення і перебіг політичних подій, а також можуть торкатися питань глобальних, іноді порушуючи питання миру чи війни.

Особливістю сучасної війни є те, що більшість людей не відчувають воєнних дій, що вона відбувається щодня, щогодини і щохвилини. Вона невидима, і її бойові дії відчуває тільки та частина людства, яка добре поінформована. На думку професора Миколи Сенченка, сьогодні інформаційні війни ведуться державами задля створення «нового світового порядку». «Це війна за глобалізацію, – пише він у циклі статей «Четверта світова інформаційно-психологічна війна», – і вона має глобальний всеохоплюючий характер. Існують такі цілі інформаційної війни:

1. Контроль інформаційного простору, задля можливості використовувати його, захищаючи при цьому власні військові інформаційні функції від ворожих дій (контрінформацію);

2. Використання контролю інформації задля ведення інформаційних атак на ворога;

3. Підвищення загальної ефективності збройних сил за допомогою повсюдного використання військових інформаційних функцій [2].

Якою б не була мета, задля її досягнення, інформаційні війни ведуться на політичному, тактичному та стратегічному рівнях. Важливу роль під час такого протистояння відіграють людські ресурси (біологічне середовище). Це люди з різноманітних сфер суспільства – політики, релігійні діячі, зірки шоу-бізнесу, які зраджуючи інтереси своєї держави, діють в інтересах агресора. Такі люди здатні істотно впливати на думку населення, змінювати їхні погляди, а також підбурювати до певних дій. Тому для ефективного ведення інформаційної війни, країні-агресору важливо мати таких людей, які за її наказом підготують необхідний ґрунт для подальших етапів знищення супротивника.

Існує п'ять типів людей, які приймають участь у внутрішньодержавній інформаційній війні. Суспільство складають такі особи:

1. «Явні паразити» (1–2 %) , які свідомо і цілеспрямовано ведуть захоплення території і ресурсів країни;

2. «Мародери» (5–7 %) – підсобники ворога, які поспішають нажитися в умовах безладу та хаосу;

3. Основна маса населення (80–85 %) – «живі трупи», жертви інформаційно-психологічної війни;

4. «Контужені» в інформаційній війні (5–7 %) – вони розуміють усі процеси, що відбуваються, але втішають себе різними ілюзіями;

5. «Передовий загін» (1–2 %) – це саме ті бійці, які не лише розуміють, що йде інформаційна війна, а й ведуть посильну боротьбу за свободу й незалежність своєї Батьківщини.

Така класифікація дає можливість чітко зрозуміти, яка кількість населення, і яким чином приймає безпосередню участь в процесах, які відбуваються в середині держави [3].

Головне у такій війні – маніпуляція суспільною думкою. Зазвичай, це досягається внаслідок поширення неправдивої або перекрученої інформації, залякування народу образом неіснуючого ворога, внесення в свідомість мас ворожих ідей та поглядів, залякування супротивника своєю могутністю. Сучасне інформаційне суспільство надає могутні засоби реалізації прийомів і методів психологічної війни – це засоби масової інформації (ЗМК). Нині людина живе в глобальному інформаційному полі. Вона одержує найсвіжішу інформацію з усіх кінців планети, але тільки ту, яку їй надають ЗМК.

Інформаційна війна не може бути успішною без використання різноманітних методів ведення інформаційно-психологічної війни. Постійне удосконалення засобів масової комунікації дозволяє ефективно використовувати усі ці методи задля досягнення високих результатів. Науковці стверджують, що методи інформаційної війни впливають на масову свідомість аналогічно до того, як методи психотерапії на свідомість індивідуальну.

Інформаційно-психологічні війни ведуться за допомогою інформаційної зброї, а також спеціальних інформаційно-психологічних операцій.

Інформаційно-психологічні операції це сукупність узгоджених за метою, завданням, часом, об'єктами форм, методів і засобів інформаційно-психологічних впливів на структуру і процес прийняття рішень.

До інформаційної війни належать дві великі групи заходів. До першої відноситься психологічний вплив на населення та армію супротивника за допомогою пропаганди та психологічних операцій з метою втручання в їхню свідомість. До другої – різноманітні технічні засоби, спрямовані на знищення ворожої інформації, її інформаційних структур та систем.

Однак, значну роль в інформаційній війні відіграють саме методи першої групи заходів, оскільки психологічний тиск на супротивника і його свідомість відіграє важливу роль в отриманні перемоги [4].

Інформація має вплив на маси, тобто за умови вдалого маніпулювання свідомістю мас можна досягти практично будь-якої мети: знищити опонента, прибрати з дороги конкурентів чи розпалити війну.

Ведення інформаційно-психологічної війни має свої особливості. Зазвичай, такі війни ведуться на чужій території, а це дає змогу агресору втручатися в чужу свідомість без втрат для власного інформаційного простору чи інфраструктури. За інформаційної агресії правлячій «еліті» країни-жертви нав'язується культура, що є чужою самобутній культурі її народу, нав'язується чужа ідеологія, чужа мова, чужі герої. Також при інформаційно-психологічній війні можна будь-якими методами і способами використовувати інформацію, при цьому один і той самий факт може мати різні варіації і повністю суперечливо-протилежні інтерпретації. Та найголовнішою особливістю такої війни є те, що вона не залишає слідів, однак її вплив на зміну картини світу є величезним.

В наш час проблема інформаційної війни є досить складною, адже це четверта світова війна, яка ведеться багатьма країнами у всьому світі. Основну роль в інформаційно-психологічній війні відіграють засоби масової інформації, які мають найбільший вплив на свідомість аудиторії. Однак, потрібно розуміти, що інформаційна війна ведеться не лише на рівні засобів масової інформації. Інформаційна війна охоплює усі сфери життя суспільства та держави.

1. Мізернюк С. Складові інформаційного суверенітету / С. Мізернюк // Слово Просвіти : Орган всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка. – Київ, 2008. – №15. – С. 1–6. 2. Сенченко М. Психоаналітики інформаційної агресії / М. Сенченко // Дніпро : літературно-художній та суспільно-політичний журнал. – Київ, 2006. – №5/6. – С. 101–110. 3. Макаренко Л. П. Еволюція форм та методів ведення інформаційної війни / Л. П. Макаренко [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://oaji.net/articles/797-1402908125.pdf> 4. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації : Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2008. – 292 с.

